

**IV Konkurs Wiedzy Genetycznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych
województwa lubelskiego w roku szkolnym 2015/2016 – etap szkolny
03.02.2016 r.**

Gratulujemy udziału w IV Konkursie Wiedzy Genetycznej!

Przed Tobą 60 pytań testowych z jedną prawidłową odpowiedzią lub wymagających uzupełnienia. Łącznie możesz zdobyć 60 punktów. Do etapu wojewódzkiego wystarczy napisać prawidłowe odpowiedzi na co najmniej 75% pytań (45 lub więcej). Czas na udzielenie odpowiedzi to 60 minut.

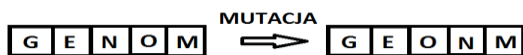
Zespół Zakładu Genetyki Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie życzy powodzenia!

Kod ucznia.....

- 1. Genom człowieka jest identyczny w 98% z genomem:**
  - a) goryla
  - b) szympansa**
  - c) orangutana
  - d) psa
- 2. Intron jest to:**
  - a) obszar kodujący genu
  - b) obszar niekodujący genu**
  - c) obszar regulacyjny genu
  - d) żadne z powyższych
- 3. Uracyl jest:**
  - a) zasadą purynową występującą w DNA
  - b) zasadą purynową występującą w RNA
  - c) zasadą pirymidynową występującą w DNA
  - d) zasadą pirymidynową występującą w RNA**
- 4. Wybierz zdanie prawdziwe dotyczące ciała Barra**
  - a) jest to jeden z chromosomów X, który zostaje unieczynniony
  - b) tworzy w jądrze interfazowym grudkę chromatyny płciowej
  - c) w przypadku niektórych zaburzeń genetycznych ciała Barra spotyka się także w komórkach męskich
  - d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe**
- 5. Heterochromatyna:**
  - a) występuje w postaci luźnej chromatyny
  - b) jest aktywna transkrypcyjnie
  - c) występuje w postaci zwartej chromatyny**
  - d) odpowiedz A i B jest prawidłowa
- 6. Mitochondrialne DNA (mtDNA) jest dziedziczone:**
  - a) wyłącznie po matce**
  - b) wyłącznie po ojcu
  - c) w 50% po matce i w 50% po ojcu
  - d) nie jest dziedziczone - powstaje de novo

7. Jednostką kodu genetycznego jest:
- układ trzech kolejnych nukleotydów w RNA
  - układ trzech kolejnych nukleotydów w DNA
  - układ trzech kolejnych nukleotydów w DNA**
  - układ trzech kolejnych aminokwasów w białku

8. Poniższy rysunek przedstawia chromosom prawidłowy oraz chromosom powstały w wyniku mutacji strukturalnej chromosomu prawidłowego.

W przedstawionym chromosomie doszło do:

- translokacji
  - transwersji
  - inwersji**
  - tranzycji
9. Jako materiał dziedziczny w dojrzałych, zdolnych do infekcji cząsteczkach wirusowych (wirionach) może występować:
- Jednoniciowy DNA
  - Dwuniciowy DNA
  - Jednoniciowy RNA
  - Dwuniciowy RNA
  - wszystkie wymienione rodzaje**
10. W komórkach ludzkich znajdują się:
- liniowe i koliste cząsteczki DNA**
  - tylko liniowe cząsteczki DNA
  - tylko koliste cząsteczki DNA
  - koliste cząsteczki PNA

11. Uzupełnij tabelkę wpisując prawdę lub fałsz

Fenotyp to zespół cech danego osobnika będących wypadkową pomiędzy genotypem a środowiskiem	P
Fenokopie to osobniki o różnych genotypach, które pod wpływem środowiska stają się do siebie podobne	P
Zmienność organizmów i dziedziczność jest uwarunkowana tylko czynnikami genetycznymi	F
Gen SRY zlokalizowany na chromosomie Y odpowiada za płęć męską	P
Zespół Edwardsa jest spowodowany trisomią chromosom 13	F
Hemofilia jest chorobą dziedziczną w sposób autosomalny recesywny	F

12. Synteza DNA zachodzi w kierunku:

- 5'→3'**
- 3'→5'
- 3'→3'
- 5'→5'

13. W ewolucji podstawową rolę odgrywa:

- zmienność genetyczna**
- zmienność niegenetyczna
- zmienność fenotypu
- tylko zmienność epigenetyczna

14. Mutacje powodują:

- nadtlenek wodoru
- ozon
- wolne rodniki hydroksylowe
- wszystkie powyższe**

15. Do czynników ułatwiających utrzymywanie się zmienności genetycznej w izolowanej populacji należy:

- a) kojarzenie losowe osobników w populacji
- b) inbred
- c) chów wsobny
- d) dobór kierunkowy

16. Zmienność środowiskowa

- a) jest nazywana także zmiennością fluktuacyjną
- b) nie jest przekazywana następnym pokoleniom
- c) może być wynikiem niedoboru substancji odżywczych
- d) może być wynikiem choroby
- e) **więcej niż jedna odpowiedź prawidłowa**

17. Mutacje mogą być spowodowane przez:

- a) przewlekły stan zapalny
- b) dym tytoniowy
- c) promieniowanie radioaktywne
- d) substancje chemiczne używane w przemyśle
- e) wirusy
- f) promieniowane UV
- g) **wszystkie powyższe**

18. W dsDNA:

- a) **nici mają położenie antyrównoległe**
- b) nici mają położenie równoległe
- c) obie nici biegną w kierunku $5' \rightarrow 3'$
- d) obie nici biegną w kierunku $3' \rightarrow 5'$
- e) jedna nić biegnie w kierunku $3' \rightarrow 3'$ a druga w kierunku $5' \rightarrow 5'$

19. W kwasach nukleinowych:

- a) **A łączy się z U podwójnym wiązaniem wodorowym**
- b) A łączy się z G podwójnym wiązaniem wodorowym
- c) G łączy się z U potrójnym wiązaniem wodorowym
- d) T łączy się z C podwójnym wiązaniem wodorowym
- e) G łączy się z C podwójnym wiązaniem wodorowym

20. Bioinformatyka to:

- a) nauka interdyscyplinarna
- b) Wykorzystuje metody obliczeniowe do analizy zagadnień biologicznych
- c) korzysta z dorobku chemii, biologii, teorii informacji, fizyki i statystyki
- d) **wszystkie wymienione**

21. Formami ochrony roślin są:

- a) uznanie osobnika za okaz pomnikowy
- b) uznanie siedliska rośliny za obszar chroniony
- c) kolekcjonowanie w ogrodach botanicznych
- d) **wszystkie prawidłowe**

22. Ochrona prawną zostanie objęty teren

(prawidłowa odp. C):

- a) parku osiedlowego
- b) parku pałacowego z kilkusetletnimi okazami lipy i dębu
- c) **Jezioro oligotroficzne z populacją poryblinu kolczastego (*Isoetes echinospora*)**
- d) Kserotermiczne zarośla nawapienne bez gatunków chronionych
- e) Wszystkie odpowiedzi

- 23. Roślina prawnie chroniona w Polsce:**
- a) może być pozyskana ze środowiska naturalnego w celach naukowych
  - b) jest chroniona także poza granicami kraju, jeśli tam rośnie
  - c) jest dostępna do hodowli dla każdego zainteresowanego
  - d) może być pozyskana ze środowiska w celach kolekcjonerskich przez osoby prywatne.

24. Atropinę można uzyskać z:

- a) Zimowita jesiennego
- b) pokrzyku wilczej jagody
- c) cisu
- d) szaleju jadowitego

25. Dwuletnie rośliny lecznicze to:

- a) Naparstnica purpurowa
- b) chmiel zwyczajny
- c) białucha dzierżawa
- d) dziurawiec zwyczajny

26. Mak lekarski wykorzystywany jest w produkcji

- a) morfiny
- b) kapsaicyny
- c) kanabinoidów
- d) glikozydów nasercowych

27. Mendel sformułował:

- a) zasadę dominacji
- b) prawo czystości gamet
- c) prawo niezależnej segregacji
- d) odp a),b),c) jest poprawna

28. Prawa Mendla zostały sformułowane przez Gregora Mendla w roku:

- a) 1865
- b) 1870
- c) 1866
- d) 1872

29. Zaznacz zdanie fałszywe dotyczące zjawiska Kodominacji:

- a) zjawisko w genetyce polegające na występowaniu dwóch alleli danego genu, z których żaden nie jest recesywny ani dominujący
- b) kodominacja występuje w przypadku dziedziczenia grup krwi u ludzi
- c) allele tego genu są sobie równe pod względem siły wzajemnego maskowania się
- d) zjawisko lepszego dostosowania się osobników będących heterozygotami względem danego genu niż każdej z obu homozygot do danych warunków środowiskowych.

30. Cechy warunkowane przez geny występujące na chromosomie X, dziedziczone zgodnie ze schematem przekazywania chromosomu X to cechy:

- a) związane z płcią
- b) recesywne autosomalne
- c) sprzężone z płcią
- d) żadne z wymienionych

31. Chromosom, którego ramiona są równej długości to chromosom:

- a) metacentryczny
- b) akrocentryczny
- c) telocentryczny
- d) żaden z wymienionych

32. Genotyp jest to:

- a) zespół dostrzegalnych cech warunkowanych przez środowisko, w którym osobnik żyje
- b) zespół genów danego organizmu**
- c) geny występujące na tym samym chromosomie, stanowiące grupę, która jako całość przechodzi z pokolenia na pokolenie
- d) osobnik posiadający pojedynczy zestaw genów w genotypie diploidalnym

33. Wskaz poprawny zapis krzyżówki jednogenowej

- a) Aa x Bb
- b) Aa x AA**
- c) B x B
- d) prawidłowe odpowiedzi b) i c)

34. Cecha dominująca ujawni się u 50% potomstwa w przypadku, gdy:

- a) oboje rodzice są homozygotami dominującymi
- b) jedno z rodziców jest heterozygotą a drugie homozygotą recesywną**
- c) oboje rodzice są heterozygotami
- d) brak właściwej odpowiedzi

35. Na podstawie podanej szachownicy Punnett'a podaj genotypy osobników rodzicielskich oraz potomstwa.

	AB	Ab	aB	ab
AB	AABB	AABb	AaBB	AaBb
Ab	AaBb	AAbb	AaBb	Aabb
aB	AaBB	AaBb	aaBB	aaBb
ab	AaBb	Aabb	aaBb	aabb

36. Rodzice mający grupę krwi A i AB mogą spodziewać się potomstwa z grupą krwi:

- a) A
- b) B
- c) AB
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe**

37. Obecność czynnika Rh (krew Rh⁺) jest cechą:

- a) recesywną autosomalną
- b) dominującą związaną z płcią
- c) dominującą autosomalną**
- d) dominującą sprzężoną z płcią

38. Jakie są wskazania dla przeprowadzenia inwazyjnego badania prenatalnego?

- a) zaawansowany wiek matki
- b) rodzina z grupy wysokiego ryzyka
- c) obawa przed urodzeniem dziecka niewłaściwej płci
- d) prawidłowe odpowiedzi a) i b)**

39. Analiza kariotypu pozwala na

(prawidłowa odp. B):

- a) wykrycie chorób spowodowanych wrodzonymi wadami serca
- b) wykrycie chorób spowodowanych aberracjami chromosomowymi**
- c) wykrycie chorób spowodowanych mutacjami genowymi
- d) prawidłowe odpowiedzi b) i c)

40. Cechy komórki nowotworowej to:

- a) autonomiczne podziały**
- b) precyzyjna regulacja podziałów
- c) wysokie zróżnicowanie
- d) prawidłowe a i c
- e) prawidłowe b i c

41. Do wirusów onkogennych należą:

- a) Herpeswirusy
- b) Retrowirusy
- c) Hepadnowirusy
- d) Wszystkie odp są poprawne

42. Zaznacz zdanie **falszywe**:

- a) Kodon to trójka nukleotydów w mRNA
- b) Antykodon to miejsce wiązania aminokwasu do tRNA
- c) Proces biosyntezy białek zachodzi w rybosomach
- d) Sekwencje kodujące to eksony

43. Zespół Turnera związany jest z aberracjami:

- a) Chromosomu X
- b) Chromosomu Y
- c) Chromosomu 21
- d) Chromosomu 18

44. Zespół Downa to zespół wad wrodzonych spowodowany:

- a) Obecnością dodatkowego chromosomu 21 pary
- b) Brakiem jednego z chromosomów 21 pary
- c) Delecją krótszego ramienia chromosomu 21
- d) Delecją krótszego ramienia chromosomu 5

45. Podziałem redukcyjnym nie jest:

- a) Mitoza
- b) I podział mejotyczny
- c) II podział mejotyczny
- d) Odpowiedzi A i C są prawidłowe

46. Który z niżej wymienionych mikroorganizmów poddano modyfikacji genetycznej w celu biosyntezy insuliny na skalę przemysłową?

- a) *Escherichia coli*
- b) *Saccharomyces cerevisiae*
- c) *Lactobacillus acidophilus*
- d) *Aspergillus niger*

47. Proces translacji zachodzi w:

- a) Błonie komórkowej
- b) Jądrze komórkowym
- c) Cytoplazmie
- d) Cytoplazmie oraz w Rer

48. W którym momencie cyklu komórkowego następuje podwojenie ilości kwasu deoksyrybonukleinowego?

- a) W interfazie
- b) W profazie
- c) W prometafazie
- d) W metafazie

49. Kariotyp pacjenta, u którego stwierdzono klasyczny zespół Klinefeltera ma postać:

- a) 47, XXY
- b) 48, XXXY
- c) 48, XXYY
- d) 49, XXXXY

50. Zaznacz **błądną** odpowiedź. Kod genetyczny jest:

- a) Zdegenerowany
- b) Niejednoznaczny
- c) Kolinearny
- d) Uniwersalny

51. Wybierz zdanie fałszywe dotyczące GMO:

- a) Rośliny GMO są mniej podatne na infekcje mikrobiologiczne niż rośliny konwencjonalne
- b) Koszty upraw GMO są niższe w stosunku do upraw tradycyjnych
- c) Toksyna BT pochodzi z bakterii i jest aktywna w zasadowym środowisku układu pokarmowego owadów
- d) **Pomidor FlavrSavr ma zmodyfikowane geny oporności na zarażenie fitoforozą**

52. Wskaż zdanie błędne:

- a) Kodon STOP wyznacza miejsce terminacji translacji
- b) **UGC oraz UGG to kodony nonsensowne**
- c) Kod genetyczny jest bez przecinkowy
- d) Kod genetyczny jest zdegenerowany

53. Wskaż, która z wymienionych cech jest cechą recesywną, dziedziczną zgodnie z prawem Mendla **(niezależnie od udzielonej odpowiedzi proszę przyznać 1 pkt):**

- a) Włosy kręcone
- b) Piegi
- c) Szerokie wargi
- d) Zdolność zwijania języka w trąbkę

54. W którym przypadku, zwierzęta transgeniczne nie są wykorzystywane w celach biomedycznych:

- a) Otrzymywanie białek o znaczeniu farmaceutycznym
- b) Otrzymywanie ksenogenicznych organów i tkanek
- c) Wykorzystanie ksenogenicznych organów do transplantacji
- d) **Transplantologia**

55. Jaki jest cel otrzymywania zwierząt genetycznie modyfikowanych?

- a) Produkcja białek terapeutycznych
- b) Podniesienie wartości odżywczych produktów żywieniowych
- c) Większa odporność na choroby
- d) **Wszystkie odpowiedzi są poprawne**

56. Badanie morfologii krwi to:

- a) Podstawowe badanie diagnostyczne krwi, w którym oznaczamy tylko ilość erytrocytów i leukocytów
- b) **Podstawowe badanie diagnostyczne krwi, w którym oznaczamy m. in. ilość erytrocytów leukocytów, trombocytów oraz hemoglobiny**
- c) Podstawowe badanie diagnostyczne krwi, w którym oznaczamy tylko ilość erytrocytów i wybranych hormonów
- d) Podstawowe badanie diagnostyczne krwi, w którym oznaczamy tylko erytrocyty i amfetaminę

57. Mocz zdrowego człowieka, składa się głównie z:

- a) **Wody, mocznika i soli mineralnych**
- b) Wody, mocznika oraz białka
- c) Wody, mocznika oraz limfocytów
- d) Wody, białka oraz soli mineralnych

58. Jaką funkcję pełnią limfocyty?

(niezależnie od udzielonej odpowiedzi proszę przyznać 1 pkt):

- a) Chronią organizm przed patogenami (wirusami, bakteriami) przeprowadzając fagocytozę
- b) Biorą udział w procesie krzepnięcia krwi
- c) Stymulują wzrost mięśni gładkich
- d) Przenoszą tlen i dwutlenek węgla

59. Do granulocytów nie należą:

- a) Monocyty
- b) Neutrofile
- c) Eozynofile
- d) Bazofile

**60. Geny leżące na jednym chromosomie
dziedziczą się**

- a) Zawsze razem
- b) Nigdy razem
- c) Oddzielnie, jeżeli zajdzie *crossing-over*
- d) Prawidłowe a i c
- e) Prawidłowe b i c